

Sobre pactes i adhesions

“És la possibilitat, com em deia fa pocs dies el meu amic Alfons Cucó, d'establir el que se'n diu ‘mesures de confiance’. És a dir, aquells punts mínims de consens per a la convivència que, si són assumits amb lleialtat i bona fe per totes les parts, fan possibles avançar en un món de relacions civils que ens traguen de la perpètua hostilitat, desconfiança i enfrontaments estèrils.”

Fa ja tants anys que semblen infinits —quan s'aprovà o estava a punt d'aprovar-se l'estatut d'autonomia d'aquest petit país on hem de viure, si és possible, amb dignitat de persones—, Joan Fuster va escriure: “aquest cagalló legislatiu pot ser més funest que el decret de Nova Planta”. Cite de memòria, i no responc de la total exactitud del text. Ningú, almenys del ram dels demòcrates, progressistes, etc., va dir que Fuster era enemic de la democràcia, boicotejador d'un text que ens faria feliços, dinamitador de la convivència, menyspreador dels esforços dels pares de la pàtria, desagraït. O que era dels qui odien la pau perquè només saben viure de les despulles de la guerra. Ningú, que jo recorde, no escrivia llavors coses així, com les que he hagut de llegir aquestes setmanes *contra* els qui no hem expressat adhesions incondicionals i entusiastes al nou text que ens ha de dur la nova pau. Ara que hom celebra els quinze anys d'un estatut que, entre altres coses, ens va deixar sense nom, ja s'escaupa la idea que aquest paper serà tan insigne i transcendent com aquell. I els qui no ens hi adherim amb històric fervor, som abundantment insultats i reduïts, amb insistència digna d'enemics més greus, a la mateixa condició sectària i extremista que les esquadres vociferants de l'“altre bàndol”, suposadament simètriques. Quines coses toca suportar en silenci, aquests temps que corren. El cas, però, és que un servidor —i moltíssims com un servidor— no ha emprat, ni de lluny, expressions hostils o indignades com aquelles de Fuster. Jo, per exemple, vaig publicar una columneta on recordava, amb paraules de Sant Vicent Ferrer, que si no hi havia pacte entre els que, a escala valenciana, anomenaríem “poders fàctics”, l'altre —el pacte entre cavallers al Consell Valencià de Cultura— seria tot aire, com la bufa del bou. La prudència no és una virtut? Vaig mostrar també, en aquesta mateixa pàgina, alguna perplexitat pel fet que la “naturalesa i origen” de la llengua haguera de ser matèria d'acord entre partits polítics (i per què no un acord directe?, ja posats continue preguntant-me). Jo pensava que els partits polítics podien tenir com a missió directa o indirecta pronunciar-se, i el parlament legislar, sobre denominació administrativa, entitat normativa, política lingüística en general, i altres matèries per un estil, però no so-

bre la “naturalesa i origen”. Pensar això, sembla, és no creure en la democràcia. Pacència. Però bé, l'informe o dictamen ha estat elaborat i aprovat, en els termes no solament previsibles sinó del tot previstos, i hem d'agrair tan abundants i penoses hores de faena. Sincerament, sense ironia. Comprenc que, vist l'enverinament metòdic de tants anys, era complicat elaborar un text digerible, que era del que es tractava, també sense ironia. Segurament no hi havia cap altra solució. O no hi havia cap altre text possible que aquest que, en efecte, ens permet de dir: uf, podia haver estat pitjor. Enhorabona, doncs, als redactors. I m'estaré de pensar, com hauria fet algú menys misericordiós, que van tremolar llargament les muntanyes, i van parir un ratolí (transgènic). No és un ratolí. No és un cagalló. És la possibilitat, com em deia fa pocs dies el meu amic Alfons Cucó, expert en llenguatge diplomàtic, d'establir el que se'n diu “mesures de confiance”. És a dir, aquells punts mínims de consens per a la convivència que, si són assumits amb lleialtat i bona fe per totes les parts, fan possible avançar en un món de relacions civils que ens traguen de la perpètua hostilitat, desconfiança i enfrontaments estèrils. Cal repetir la condició: si són assumides per les parts contractants amb lleialtat i bona fe. O siga, si hi ha uns pactes, *més sòlids i profunds que els explícits als papers*, que garanteixen aquesta bona fe i aquesta lleialtat. Si qui té poder per fer efectius els acords els ha assumit amb intenció íntima, intel·lectual i moral, de complir-los en la lletra i en l'esperit. I si, qui té aquest poder positiu, ha decidit desactivar altres poders negatius que poden fer molt difícil la pau civil que es busca. Suppose que m'explique, amb noms o sense. Pactà Zaplana amb Pujol, com era inevitable. Pactà Zaplana amb Romero, com era imprescindible. El que no sé, i m'agradaria saber, és si Zaplana ha pactat també amb el petit imperi funest, decisivament causant de la mateixa necessitat d'aquest pacte. I si ha pactat en el sentit d'aquelles mesures lleials, o no. Voldria creure que sí, però no deixa de ser només un acte d'esperança. Quant a mi, puc oferir la meua adhesió al text, gratis i per amor. Però sense entusiasme: que em siga permesa aquesta petita, modesta, reserva de llibertat. I els insultadors —els furiosos i els graciosos— que deixen d'insultar. Si pot ser.